

ἐνοήσω. Ἐκαμνα ἐκδρομὰς εἰς τὰ χωράφια, ὅπου τὸ σιτάρι ἦτο πλέον μεστωμένον καὶ ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ὁ θερισμός, ἢ ἐκεῖ ὅπου ἐσκάλιζον τὰς φυτείας τοῦ ἀραβοσίτου: ἐν γένει ἀνεκατευόμην εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κτήματος πρὸς μεγάλην δυσἀρέσκειαν τοῦ ἐπιστάτου. Ἡ ἀλήθεια δὲ εἶνε ὅτι ἡ συνεχὴς συναναστροφή μὲ τὸν πολυπύειρον γείτονά μου μοῖ μετέδιδε καὶ πλείστας γνώσεις γεωργικὰς, αἱ ὁποῖαι ἐξέπληττον τοὺς χωρικοὺς καὶ ἔκαμναν σεβαστὴν τὴν γνώμην μου. Μετὰς ἀσχολίας αὐτὰς καὶ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν καλῶν βιβλίων, τὰ ὅποια ἢ εἶχον μαζί μου ἢ μοῦ ἐδάνειζεν ὁ γείτων μου, ἔπερνούσα τὰς ὥρας ἐκεῖνας, ὅσας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διέλθω πλησίον τῆς Ἀμαρυλλίδος.

Ἄλλ' αἱ ὥραι, τὰς ὁποίας διηρχόμην μαζί της, ἦσαν αἱ ὥραι τῆς ἀληθινῆς εὐδαιμονίας μου! Καθ' ἡμέραν ἀπεκαλύπτοντο εἰς ἐμέ τοῦ μοναδικοῦ χαρακτήρος τῆς νέας συστατικῆς, νέας πλεονεκτικῆς. Ὅσῳ τὴν ἐγνωρίζα καλλίτερον, τόσῳ μοῦ ἐφαίνετο ἐντελεστέρα καθ' ὅλα. Εἶδες εἰς τὰ ἔργα τῆς τέχνης τί συμβαίνει; ἐὰν εἶνε ἔργα μέτρια, μᾶς θέλγουν ἴσως εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ὅσῳ τὰ παρατηροῦμεν τόσῳ τὰ χορταίνομεν, τὰ βαρυνόμεθα, καὶ ἀρχίζομεν νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐλαττώματά των εἰς τὰς λεπτομερείας. Ἀπεναντίας δὲ τὰ ἀριστουργήματα τῶν μεγάλων τεχνιτῶν, ὅσῳ τὰ μελετῶμεν, κᾶτι νέον εὐρίσκομεν εἰς αὐτὰ καὶ τόσῳ πλεϊότερον τὰ ἐνοοῦμεν καὶ τὰ θαυμάζομεν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ διάφορα ἔργα τῆς φύσεως—καὶ ἡ Ἀμαρυλλίς εἶνε ἐν ἑκ τῶν ἀριστοτεχνιμάτων αὐτῆς!...

[Ἐπιτετα συνεχῆς.]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ

Ἐπιστολαὶ πρὸς φίλον.

II'

Πάτρι τῇ 30 Ἀπριλίου.

Δὲν θὰ μ' ἐπίστευες ἐὰν ἔλεγα ὅτι δὲν αἰσθάνομαι τὰ μέλη κατὰκοπα φθάσας ἐνταῦθα περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τὸ ἐσπέρας, ἀφοῦ ἀνεχώρησα ἐκ Πύργου εἰς τὰς τρεῖς τὸ πρωί. Ὁ δρόμος εἶναι μακρὸς, ἀλλὰ τὸν διεκόψαμεν ἐπὶ τρεῖς περὶπου ὥρας κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ καλοῦ προγεύματος, τὸ ὁποῖον μᾶς εἶχε προετοιμάσει ἐντὸς κλαάθου ὁ ἐξαίρετος Πύργιος ξενοδόχος μας. Ἦσαν τὰ πάντα ἐκεῖ θερπνὰ καὶ δροσερὰ ὑπὸ τὴν σκεπαστὴν τοῦ χαníου, εἰς Ψαρέικα, ἐνῶ ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας κατέφλεγε τὴν περίξ ἡμῶν ἐρημίαν, οἱ δὲ τέττιγες ἐπανηγύριζον θορυβωδῶς τὴν ἐπάνοδον τοῦ θέρους, — διότι ἐνταῦθα ἤρχισεν ἤδη τὸ θέρος· ὁ καύσων ὑποφέρεται εἰσέτι, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου θ' αὐξήσῃ

ἐπαισθητῶς. Εὐτυχῶς ἡ περιοδεία μας εἶναι ἐν τῷ τελειοῦσθαι.

Παρεκτὸς τοῦ μήκου τοῦ δρόμου, τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου, καὶ τῶν κλονισμῶν τῆς ἀμάξης, ἠδυνάμην νὰ συγκαταλέξω ὡς πρόσθετον αἰτίαν καμᾶτου καὶ τὴν ἀνησυχίαν μὴ ἀπολήξῃ εἰς δυστύχημα ἢ ἐκδρομὴ, ἐὰν δὲν ἐπέιθετό τις τάχιστα ὅτι δύναται νὰ ἔχῃ τὰ πιστὰ εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα τοῦ ἀμαξηλάτου. Εἶναι ἀληθῶς θαυμάσιοι οἱ Ἕλληνες οὗτοι ἀμαξηλάται. Γνωρίζεις ἤδη τὸν Ἰωάννην Κακὸν τῆς Ἄρτης. Ὁ σημερινὸς του συναδελφος εἶναι ἐπίσης ἄξιος τῆς τιμῆς, τῆς ὁποίας τὴν ἀπονομήν ἠγχθήθημεν εἰς ἐκείνον. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι χαράσσουσιν ἐκ προομιῶν τὰς ὁδοὺς, τὰς ὁποίας οἱ μηχανικοὶ θὰ κατασκευάσωσιν ἀκολούθως. Ἀντὶ ἄλλων ἐργαλείων ἔχουσιν τοὺς τροχοὺς τῶν ἀμαξῶν, οἵτινες ὑπερπηδῶν τὰ πάντα χωρὶς νὰ θραυσθῶσιν, τὰ ἀκαταπόνητα ἄλογά των, καὶ τὴν ῥιφικίνδυνον τὴν τῶν. Τίποτε δὲν τοὺς φοβίξει! Ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐπιδέξιον χεῖρά των οἱ ἵπποι καταδύονται εἰς τέλματα βορβορώδη καὶ, ὡ τοῦ θαύματος! ἐξέρχονται εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος. Διακόπτεται ὁ δρόμος ἀπὸ χάνδακα; Δύο τρεῖς ξηρόλιθοι ἐκκτέρωθεν εἰς ὑποστήριξιν δῆθεν τῶν τροχῶν, δύο τρεῖς ραβδισμοὶ ἐπίκαιροι εἰς τὰ νῶτα τῶν ἵππων, καὶ διέβημεν τὸν χάνδακκ! Ἐπειτα παρουσιάζεται ποταμός, ὁ Πηνειὸς τῆς Ἡλίδος. Ἡ εὐρεῖα κοίτη σὲ ἀνησυχεῖ ὡς πρὸς τὸ βάθος του, βλέπων δὲ τὴν ἀμαξὴν βαθυμηδὸν βυθίζομένη ἐντὸς αὐτοῦ, σκέπτεσαι ὅτι σὲ ἠδίκησαν οἱ γονεῖς σου μὴ μαθόντες σε νὰ κολυμβᾷς ὅτε ἦσο μικρὸς. Ἄλλ' ἰδοῦ, ἔσθασα εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην καὶ ἀνακουφίζεσαι!

Σήμερον εἶπερ ποτὲ ἐνόησα κατὰ πόσον διακαιοῦνται οἱ ξένοι ὅτε παραπονοῦνται διὰ τὴν ἔλλειψιν ὁδῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἀληθῶς οὐδὲν μᾶς ἐβίαζε νὰ μεταβῶμεν διὰ ξηρᾶς εἰς Πάτρας, ἀλλ' οὐχ ἦττον ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καλὴ ὁδὸς μεταξὺ δύο ταιούτων κέντρων πληθυσμοῦ, οἷα ἡ πόλις αὕτη καὶ ὁ Πύργος. Ἐντὸς ὀλίγου ἐλπίζεται ὅτι θὰ γείνη καὶ τοῦτο· τὸ πρῶτον τμήμα μεταξὺ τοῦ χωρίου Ἀχαΐας καὶ Πατρῶν κατεσκευάσθη ἤδη, ἄλλα δὲ τμήματα, συμπεριλαμβανομένων τῶν γεφυρῶν, κατεκυρώθησαν εἰς ἐργολάβους, ὀρισθέντος διὰ τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ ποσοῦ δραχμῶν ἐνεκακισίων χιλιάδων. *) Ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι δὲν θὰ

(*) Κατ' ἐπίσημον πῖνακα δημοσιευθέντα ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἄρξ» τῆς 11 Σεπτεμβρίου 1884, εἶχε κατακυρωθῆ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ ἐργολαβία διὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν εἰς τοὺς δεκαεὶ νομοὺς τοῦ Βασιλείου διὰ τὸ ποσὸν Δρ. 22,916,856)

Ἐπρόκειτο δὲ νὰ κατακυρωθῶσιν εἰσέτι διὰ » 3,760,000 Δρ. 26,676,856.

Ἐκ τῶν ἔργων τούτων ἐκ τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος ἀνήρχοντο εἰς τὸ ποσὸν Δρ. 4,513,766.

Ἐγίνοντο δὲ προσέτι μελέται διὰ 353 χιλιόμετρα νέων ὁδῶν.

Ταῦτα ἀνεξαρτήτως τῶν κατασκευαζομένων σιδηροδρόμων.

βραδύνη ή τελείωσις και ταύτης και ὅσων ἄλλων ὁδῶν κατασκευάζονται ἢ ἐσχεδιογραφήθησαν.

Ἡ διερχομένη τὸ μέρος τῆς Γαστούνης ὁδὸς εἶναι, ὡς φαίνεται, κατὰ τι καλλιτέρα τῆς εὐθείας γραμμῆς, τὴν ὁποίαν ὁ ἀμαξηλάτης μας ἐπροτίμησε διὰ νὰ κερδίσωμεν μιᾶς ἢ δύο ὥρων δρόμον. Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ τὸν κατηγορήσωμεν ὅτι μᾶς ἀπεμάκρυνεν ἐκεῖθεν, ἀφοῦ παρητήθημεν τοῦ σκοποῦ τοῦ νὰ διανυκτερεύσωμεν εἰς Γαστούνην. Τὴν λύπην μου ὅμως ὅτι δὲν θὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Χλομουτσί ἐπὶ ἡμέραν τούτου, τὸ ὅποιον κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ἔβλεπα μακρόθεν. Ἀρμοδιωτέραν τοποθεσίαν δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκλέξωσιν οἱ κτίσαντες αὐτό. Ὁ λόφος τὸν ὅποιον ἐπιστέφουν τὰ λείψανα τῶν πύργων του ὑψοῦται εἰς τὸ ἄκρον τῆς εὐρείας πεδιάδος τῆς Ἡλιδος, ὡς φραγμὸς μεταξύ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους. Ἡ θέα ἐκ τῆς κορυφῆς θὰ εἶναι ἐκτεταμένη ὅσῳ καὶ ὠραία, θὰ ἰκανοποιεῖτο δὲ ἡ φιλοδοξία ἢ καὶ θὰ ἐξήπτετο ἡ φιλοκέρδεια τῶν ξένων αὐθεντῶν τοῦ Μωρέως, βλέπόντων ἐκεῖθεν τὸσαύτην χώραν, τῆς ὁποίας ἦσαν ἢ ἤθελον νὰ γείνωσιν οἱ κύριοι. Καὶ ὅχι σήμερον μόνον, ἀλλὰ καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας ταύτας δὲν ἔπαυσαν ἐφελκύνουσαι τὰ βλέμματά μου αἱ ἀπτόμοι γραμμαὶ τοῦ Χλομουτσίου. Τὰς ἔβλεπα ἀπὸ τὸν κόλπον τῶν Πικτρῶν καὶ ἀπὸ τὰ νερά τῆς Αἰτωλίας, καθὼς καὶ ὅτε παρέπλεα τὴν Κεφαλληνίαν ἢ περιηρχόμεν τὴν ἐξοχὴν τῆς Ζακύνθου.

Τὸ φρούριον τοῦ Χλομουτσίου, ἢ τῆς Κλαρέντσας, ἢ τοῦ Clairmont κατὰ τὴν Γαλλικὴν ὀνομασίαν του, ἰδρῦθη ὑπὸ Γοδεφρείδου τοῦ Β', υἱοῦ Γοδεφρείδου τοῦ Βιλλαρδουίνου τοῦ ἀποβιώσαντος κατὰ τὸ 1218. Πρὸς οἰκοδομὴν του ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ εἰσοδήματα τοῦ Καθολικοῦ κλήρου, τὸν ὁποῖον ἡ φραγκικὴ κατὰκτησις ἐνεφύτευεν ἐν Ἑλλάδι. Ὁ κλῆρος οὗτος, διατεινόμενος ὅτι ἐξαρτᾶται ἐκ μόνου τοῦ Πάπα, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν στρατιωτικὴν φεουδαλικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἀντίστη εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτήσεις τοῦ Γοδεφρείδου· οὗτος δὲ πρὸς τιμωρίαν ἐδήμεισε τὰ κτήματα τοῦ κλήρου. Ἡ διὰ τῶν προσόδων αὐτῶν οἰκοδόμησις τοῦ φρουρίου διήρκεσεν ἐπὶ τρία ἔτη. Ἡ πρωτεύουσα τῶν Φράγκων Ἀνδραβίδα ἔκειτο πλησίον ἐκεῖ, ὃ δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου λιμὴν τῆς Κλαρέντσας ἦτο προσφορώτατος διὰ τὴν μεταξύ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἰταλίας συγκοινωνίαν. Τὰ πάντα συνέτρεχον πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ Χλομουτσίου, μαρτυρεῖ δὲ τὴν ἀποκτηθεῖσαν σημασίαν του καὶ ἡ πρόσθετος αὐτοῦ ἰταλικὴ ὀνομασία Castel-Tornese, εἴτε παραγομένη ἐκ τῶν ἐκεῖ κοπτομένων νομισμάτων τῶν Γάλλων ἡγεμόνων (livres tournois), εἴτε ἐτυμολογούμενη ἐκ τῶν ἰπποτικῶν ἀγῶνων (tournois),

εἰς τοὺς ὁποίους συνέτρεον οἱ σιδηρόφρακτοι πολεμιστὰι τῆς ἐποχῆς· ἐκείνης, καθὼς ἄλλοτε συνήρχοντο ἐκεῖ πλησίον, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ τέκνα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἰς τὰς εὐγενεστέρας συναθροίσεις τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων.

Τὸ Χλομουτσί δὲν εἶναι τὸ μόνον λείψανον τῆς φραγκικῆς ἐν Ἑλλάδι κυριαρχίας. Πολλαχοῦ διακρινόμεν τὴν μνήμην τῆς φρουρίας ἠρειπωμένης. Καὶ τὸ ὄνομα δὲ τῆς πόλεως Γαστούνης, τὸ ὁποῖον τὸσαῖσι σήμερον ἀνέφερα, ἀνακαλεῖ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγνώστου Γάστωνος ὅστις τὴν ἠεμελίωσε. Αἱ ἔρευνοι τοῦ Buchon καὶ τοῦ Hopf δὲν ἐπέστησαν εἰσέτι ἀρκούντως τὴν προσοχὴν τῶν περιηγουμένων τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἱστορίας τῆς. Ἀλλ' εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ ἡ λάμψις τῆς ἀρχαιότητος, ἐπισκιάζουσα πάντα ἄλλα. Οἱ περιηγητὰι δὲν ἐπισκέπτονται τὴν Ἑλλάδα χάριν τῶν μεσαιωνικῶν μνημείων τῆς. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐξαιρέσεις, ὡς τοιαύτην δὲ σοῦ συνιστῶ τὴν ἀξιόλογον μελέτην περὶ τῶν Φράγκων ἐν Πελοποννήσῳ τοῦ κ. Tozer, ἥτις ἐδημοσιεύθη Ἀγγλιστὶ εἰς τὴν περυσινὴν ἐπετηρίδα τῆς ἐν Λονδίῳ ἐταιρίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ὅτε οἱ Φράγκαί οὗτοι ἐδέσποζον ἐνταῦθα, ἡ πεδιάς τῆς Ἡλιδος θὰ ἦτο πλεῖστον βεβαίως κατακτημένη καὶ καλλιεργημένη ἢ σήμερον. Τώρα, ἀφοῦ διέβη τις τὴν περὶ τὸν Πύργον πλουσίαν ζώνην καὶ προτοῦ πλησιάζει εἰς τὸ χωρίον Ἀχαΐν, διαπερᾷ ἐκτάσεις ἀκαλλιεργήτους καὶ ἀκατοικήτους. Ναὶ μὲν ἡ πρὸς τὰ ἀριστερὰ φαινόμενη μακρόθεν Γαστούνη, καὶ αἱ σπάνιαι ἐπὶ τοῦ δρόμου μας κῶμαι ἔχουν ἐκάστη ζώνην πέριξ καλλιεργημένην. Ἀλλ' ἀνάγκη νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἀλλήλας αἱ διάφοροι αὗται ζῶναι καὶ νὰ συνενωθῶσιν ὅπως ὁλόκληρος ἡ πεδιάς αὕτη γείνη ὁποία ὡς ἐκ τῆς γεωλογικῆς καὶ γεωγραφικῆς τῆς θέσεως δύναται ν' ἀποβῇ, καὶ ὁποία ἀπέβη κατὰ τὸ μεσημβρινώτερον αὐτῆς μέρος, πέριξ τοῦ Πύργου. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ. Δὲν ἔχουν δὲ οὕτω τὰ τῆς Ἡλιδος μόνον. Πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος θὰ ἴδῃς κέντρα, ὅπου ἡ συσσώρευσις τοῦ πληθυσμοῦ ἔφερε τὴν καλλιέργειαν, τὴν κίνησιν καὶ τὴν εὐημερίαν, ἐξερχόμενος δὲ τῶν προνομιοῦχων τούτων περιφερειῶν ὑδιοποιεῖς ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους χωρὶς νὰ ἴδῃς οὔτε κατοικίας ἀνθρώπων, οὔτε καλλιεργημένους ἀγρούς. Ὁ περιηγούμενος κατὰ πρῶτον τὰς εὐδαιμόνας χώρας σας Ἑλλήν ἐκπλήσσεται προπάντων βλέπων τὴν ἀδιάκοπον συνέχειαν τῆς καλλιεργείας καὶ τὴν πυκνότητα τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων. Τοῦτο ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει. Ὅταν ἡ Ἑλλὰς ὁλόκληρος ἀποβῇ ὁποία εἶναι ἤδη περὶ τὸν Πύργον, τότε δὲν θὰ ἔχωμεν τι νὰ σὰς φθνήσωμεν.

Προτού φθάση τις εἰς τὰ δύο χωρία τῆς Ἐπάνου καὶ Κάτω Ἀχαΐας διέρχεται δάσος δρυῶν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλῆ Τσελεπῆ, ἀρχαίου Τούρκου ἰδιοκτητοῦ του. Δὲν ὑπάρχουν πολλὰ τοιαῦτα δάση εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἑλλάδος, εὐφραίνεται δὲ τις εὐρισκόμενος ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιάν, μετὰ τὴν διάβασιν τόσης γῆς ξηρᾶς καὶ ἀγόνου. Πέραν ὅμως τῆς Ἀχαΐας ἀνευρίσκει τις ἐκ νέου τὸν πολιτισμὸν. Ἡ ὁδὸς εἶναι καλή, τὰ χωρία πυκνότερα, ἡ καλλιέργεια ἐπιμελημένη, καθόσον δὲ πλησιάζεις εἰς τὰς Πάτρας καταλαμβάνεσαι ἐξ αἰσθήματος εὐεξίας ἐπαυξανομένου ἐκ τοῦ μεθυστικοῦ ἀρώματος τῶν ἡθισμένων κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους μοσχοϊτεῶν. Ἐπειτα ἔρχεται ἡ δρόσος τῆς ἐσπέρας καὶ ὁ ἥσυχος ρόχθος τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν ὁποίαν κεῖται τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δρόμου, ἀφ' οὗ δὲ τὸ σκότος πυκνωθῆ σμήνη πυγολαμπίδων σὲ συνοδεύουν.

(Ἐπειτα τὸ τέλος.)

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΘΩΜΑΣ Ο ΑΓΡΙΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἐπανηρχόμεν ἐκ τοῦ κυνηγίου μόνος τὴν ἐσπέραν, ἐποχοῦμενος ἐπὶ τοῦ ἐλαφροτάτου δίφρου μου. Μοὶ ὑπελείποντο δὲ ἐξ ἔτι βέρστια νὰ δικύνωσιν. Ἡ ἐξαίρετος φορβάς μου διεπέρα διὰ βήματος μακροῦ ὄμαλου καὶ δρομαίου τὴν μεστήν κονιορτοῦ ὁδόν, ἐκ διαλειμμάτων μυχιζήσασα καὶ σκλεῖουσα τὰ ὄτα. Ὁ κύων μου καίτοι ἦτο κατὰ κοπος, ἐφαίνετο ὅμως ὡς διὰ λωρίου προσδεδεμένος εἰς τὸν δίφρον, τοσοῦτον ὄμαλως παρηκολούθει, ἀπέχων ἡμισυ βῆμα ἀπὸ τοῦ τροχοῦ. Προεμνήνετο δεινὴ καταιγίς. Νέφος πυκνὸν ἰόχρουν ἀνέβαινε βραδέως ὀπισθεν τοῦ ἄνωθεν μου δάσους καὶ σύννεφα φαίχχρα ἀτάκτως συνωθούμενα ἔτρεχον εἰς συνάντησιν μου. Τὰ περίξ μου ὑψηλὰ δένδρα ἐσειόντο, ἐτρίζον, ἐθορύβουν χωρὶς νὰ φαίνεται ἴχνος τι ἀνέμου. Ὁ πινηρὸς καύσω ἀίφνης μετεβλήθη εἰς ὕγρην δρόσον, καὶ ἐν βραχεῖ αἰσικαὶ ἔγειναν ἀμαυρότερα. Ἐπληξὰ διὰ τῶν ἡνίων τὰ πλευρὰ τῆς φορβάδος μου, κατέβην πρό τινος χαράδρας διακοπούσης τὸν δρόμον μου, διῆλθον τὴν ξηρὰν αὐτῆς κοίτην κατεστρωμένην ὑπὸ θαμνίσκων, ἄνερριχθήτην τὸν ἐνώπιόν μου ἀνερχόμενον ἀνήφορον καὶ εἰσέδυσα εἰς τὸ δάσος.

Ἡ ὁδὸς ἐξετείνετο ἐλισσομένη μεταξὺ πυκνῶν συστάδων λεπτοκαρυῶν, ὧν ἡ σικιά ἐσκότιζεν αὐτήν. Καὶ προέβαινον μὲν, ἀλλὰ μετὰ πολλοῦ μόχθου. Τὸ εὐπαθὲς ὄχημά μου προσέκοπτεν ἀδιαλείπτως πρὸ τῶν προαιωνίων ριζῶν τῶν δρυῶν καὶ τῶν φιλυρῶν, καὶ ὁ ἵππος ἤρχιζεν ἤδη νὰ ἀφρίζη. Αἶφνης ἄνεμος σφοδρὸς ἐνέσκηψεν ἐπὶ

τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων, τὰ δένδρα ἐστέναξαν καὶ χονδραὶ βανίδες βροχῆς ἐμάστιξαν θορυβωδῶς τὰ φύλλα, βροντὴ ἀντήχησεν, ἀστραπὴ ἔλαμψε καὶ ἡ καταιγίς ἀπέλυθη. Κατέπεσε βροχὴ βραγδασιότατη. Ἐναγκαζόμεν λοιπὸν νὰ βαδίζω βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ μετ' ὀλίγον ἠναγκάσθην νὰ σταθῶ, διότι ὁ ἵππος μου ἐχώνετο εἰς τὸν βορβορον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω τίποτε δύο βήματα μακρὰν τὸ σκότος ἦτο ψηλαφητόν. Ὅπως λοιπὸν ἠδυνήθην κατέφυγον ὑπὸ πυκνὸν φύλλωμα, καὶ ἐκεῖ κύπτων καὶ κεκαλυμμένον ἔχων τὸ πρόσωπον, ὠπλίσθην, ὡς λέγουσι, δι' ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀναμένων τὸ πέρας τῆς καταιγίδος. Ἀλλ' αἶφνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς λάμψεως ἀστραπῆς τινος διέκρινα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ὑψηλὸν σῶμα ἀνθρώπου, οὗ τὰς κινήσεις καὶ τὴν διεύθυνσιν παρηκολούθησα μετὰ προσοχῆς. Καθ' ὅσον δ' ἐπλησίαζεν εἰς τὸν δίφρον μου κατὰ τοσοῦτον καὶ αἱ διαστάσεις τοῦ σώματος ἐκείνου ἐμεγεθύνοντο.

« Τίς εἶ, ἀνεφώνησε μετ' ἠχηρᾶς φωνῆς.

— Καὶ σὺ τίς εἶ; ἀπεκρίθη.

— Εἶμαι ὁ δασοφύλαξ.

Τῷ εἶπον καὶ ἐγὼ τὸ ὄνομά μου, καὶ παρευθεῖς; πραῦνθεῖς προσέθηκε.

— Ἄ! σεῖς εἰσθε! εἰξεύρω. Ἐπιστρέφετε εἰς τὸ κτήμά σας;

— Τοῦτο ἐπεθύμουν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ κακόν, ἀδελφέ μου!

— Πραγματικῶς δὲν χωρατεύει. »

Ζωηρὰ ἀστραπὴ κατεφώτισε τὴν μορφήν τοῦ δεσμοφύλακος ἄνωθεν ἕως κάτω. Κεραυνοῦ δὲ κρότος ξηρὸς καὶ βραγδαῖος ἐπακολούθησε τὴν ἀστραπὴν, καὶ ἡ βροχὴ μετὰ διπλασίας ὀρμῆς κατεμάστιξε τὴν ἀτμόσφαιραν.

— Καὶ θὰ βαστάξῃ πολὺ, εἶπεν ὁ δασοφύλαξ.

— Τὶ νὰ γείνη λοιπὸν;

— Θέλετε νὰ σᾶς πάγω εἰς τὴν καλύβα μου; εἶπεν ἀποτόμως.

— Μετὰ χαρᾶς.

— Ἀναιβήτε λοιπὸν εἰς τὸ κάθισμά σας. »

Καὶ προχωρήσας πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν χαλινὸν καὶ τὸν ἔστυρεν πλαγίως ἔξω τοῦ ἔλους, εἰς ὃ εἶχε προσκολληθῆ.

Καὶ ἐξεκινήσαμεν.

Ἐκρατούμην μετὰ δυσκολίας ἀπὸ τοῦ προσκεφαλαίου, ὅπερ δυσκόλως παρηκολούθει τοὺς δονισμοὺς καὶ τὰς ἀτάκτους κινήσεις τοῦ καθίσματος ὡς μονόξυλον ἀγρίων ἐν τῷ πελάγει. Κατεθλιβόμεν βλέπων τὴν τάλαινάν μου Ἄρτεμιν ζυμάνουσαν τὸν πηλόν, βυθιζομένην ἐν τῷ βορβόρῳ, ἀναδυομένην καὶ μετ' ὀλίγα βήματα ἄλλιν βυθιζομένην, ἀλλὰ χωρὶς τὸ παράπαν νὰ μακρυνθῆ ἀπὸ τοῦ ρεύματος, οὕτως εἶπεῖν, τῆς ἀναπνοῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς μου. Ὁ δὲ δασοφύλαξ προπορευόμενος ἔκυπτεν ὅτε μὲν δεξιὰ